

**Protestantse
Kerk**

Gespreksvragen bij de handreiking ‘Bevrijdingspastoraat’

Inleiding

Deze gesprekshandreiking hoort bij de pastorale handreiking ‘Bevrijdingspastoraat’ en is bedoeld als handvat om het gesprek over bevrijdingspastoraat in de gemeente te kunnen voeren. U kunt deze handreiking gebruiken wanneer u zich voorbereidt op een gemeenteavond of –publicatie, om zodoende het onderwerp goed te doordenken en door te spreken. Ook kunt u deze vragen gebruiken wanneer een gemeentebijeenkomst zich ervoor leent om (bijvoorbeeld in afzonderlijke groepjes) met elkaar in gesprek te gaan. Wanneer u de vragen voor dit laatste doel gebruikt, is het goed om hieruit een selectie te maken – sommige vragen zijn wellicht beter geschikt om te bespreken in een kleiner verband van bijvoorbeeld een werkgroep of kerkenraad, andere vragen kunnen door een ieder die interesse heeft in het onderwerp, besproken worden.

Aanleiding en verkenning

‘Bevrijdingspastoraat’ is geen woord dat je in het alledaagse spraakgebruik vaak hoort... In de handreiking is te lezen dat het woord ‘over het algemeen nogal heftige reacties oproept, zowel positieve als negatieve’.

- Wat roept het woord bij u op? Welke (positieve of negatieve) associaties heeft u hierbij?
- Heeft u (in het verleden) wel eens te maken gehad met bevrijdingspastoraat? Zo ja, op welke manier? Als u wilt, deel hier dan iets over met elkaar.

In de handreiking wordt van verschillende termen gebruik gemaakt: bevrijdingspastoraat, dienst der genezing, dienst der bevrijding, gebed om genezing, bevrijding en exorcisme.

- Welke terminologie vindt u het meest passend? Waarom?

De handreiking noemt als definitie van bevrijdingspastoraat: *een pastorale praktijk waarbij in Christus’ naam hulp wordt geboden aan hen die zich belast weten of voelen door ‘kwade machten’.*

Wanneer het gaat om ‘kwade machten’ speelt ook het begrip ‘bezetenheid’ een belangrijke rol.

- Lees met elkaar paragraaf 4.1 en 4.2. Welke vormen van bezetenheid worden in deze paragrafen onderscheiden?
- Wat vindt u van de uitleg van het begrip ‘bezetenheid’ die hier wordt gegeven?

Er is vaak een bepaalde reden om met een onderwerp of thema aan de slag te gaan binnen een gemeente. Het kan goed zijn u deze reden nog eens te boven te brengen, om het gesprek en de bezinning erover een concrete focus te geven.

- Wat was in uw gemeente de aanleiding om u te verdiepen in het onderwerp 'bevrijdingspastoraat' (en de handreiking te lezen)?
- Is er in uw gemeente wel eens een concrete vraag naar bevrijdingspastoraat geweest?

Visies op geloof en gezondheid in de 21^e eeuw

In onze cultuur is gezondheid van grote waarde. De medische wetenschap heeft zich enorm ontwikkeld. Deze ontwikkeling brengt echter ook veel vragen met zich mee. Twee van die vragen zijn:

- Is er niet een gevaar dat mensen met blijvende aandoeningen of handicaps geen volwaardige plaats in de maatschappij (meer) in kunnen nemen, omdat de norm te zeer het altijd vitale, gezonde leven is geworden? Hoe denkt u hierover?
- Wat zou u antwoorden op de vraag: 'Weten we nog wel hoe met lijden (...) en beperkingen om te gaan in onze samenleving?'

Als de reguliere medische zorg geen genezing kan bieden, kan het voorkomen dat mensen op zoek gaan naar alternatieve geneeswijzen. In deze alternatieve vormen is vaak meer aandacht voor de hele persoon (zowel lichaam als geest).

- Bent u zelf bekend met alternatieve geneeswijzen?
- Weet u of er in uw gemeente leden of bezoekers zijn die bekend zijn met het gebruik van alternatieve geneeswijzen?

Ook richting alternatieve spirituele benaderingen en praktijken is een groeiende belangstelling ontstaan, zo stelt de handreiking.

- Herkent u iets van de constatering dat er sprake is van 'spirituele nieuwsgierigheid' en 'spiritueel experimenteel gedrag'?

Pastoraat in de gemeente

In de handreiking wordt enkele keren benadrukt dat er binnen de gemeente een verscheidenheid aan gaven bestaat.

- Op welke manier heeft deze verscheidenheid aan gaven binnen uw gemeente een plek gekregen in het pastoraat?
- Zou hierin naar uw mening nog iets aangepast of gewijzigd kunnen worden?

In veel gemeenten is het de gewoonte om via een kerkblad of weekbrief iets te delen over de gezondheid van medegemeenteleden.

- Wordt er bij deze mededelingen over medegemeenteleden ook wel eens aandacht besteed aan hen die psychisch lijden?
- Zou hieraan mogelijk iets kunnen veranderen en zo ja, op welke manier?

In de handreiking wordt opgemerkt dat er hierin geen model voor het bevrijdingspastoraat is opgenomen, omdat het de mening van de auteurs is dat 'dit in de plaatselijke gemeente binnen de eigen context het best kan worden ingevuld en uitgewerkt'.

- Bent u voornemens binnen uw gemeente een model ten aanzien van bevrijdingspastoraat te ontwikkelen?
- Zo ja: welke punten uit deze handreiking zou u daarin willen overnemen?
- Zo nee: kunt u aangeven waarom niet?

De (veelkleurige) gemeente

De verschillen die er zijn in de gemeente, de veelkleurigheid van haar bezoekers, geeft iedere gemeente zowel vreugde als ook uitdagingen. De ruimte die een gemeente kan bieden om na te denken over de betekenis van de heiligheid van lichaam, ziel en geest, en de vraag of 'genezing en bevrijding' een plaats kunnen krijgen in het pastoraat van de gemeente, hangt samen met de wijze waarop met de veelkleurigheid van haar leden en bezoekers wordt omgegaan.

- Zijn er in uw gemeente leden of bezoekers die 'psychisch kwetsbaar' zijn? Zou u kunnen achterhalen waarom dit wel of niet het geval is? Denkt u dat dit ook iets zegt over de gemeente? Zo ja: wat?
- Is er binnen de gemeente contact met professionals in de geestelijke gezondheidszorg en/of is er voldoende kennis over de psychiatrie?
- Op welke manier zouden psychiatrie en pastoraat elkaar kunnen ondersteunen? Kunt u hier een voorbeeld van noemen of een voorbeeld bij bedenken?

Binnen de kerken, maar ook binnen een gemeente, wordt verschillend gedacht over de Boze, demonen, de duivel en over genezings- en bevrijdingsverhalen.

- Zou u kunnen weergeven hoe er over deze zaken binnen uw gemeente wordt gedacht? Zijn er veel verschillen in het denken hierover of niet?
- Herkent u de gevaren van overwaardering en onderwaardering van dit onderwerp?

Geloof en gebed

In het Onze Vader bidden we 'maar verlos ons van de boze' en tegelijk is er soms veel schroom om te bidden, zeker wanneer het gaat om een gebed om genezing.

- Herkent u deze schroom in uw eigen gebeds- en geloofsleven? Zou u kunnen duiden waardoor die schroom is ontstaan?

Wanneer een crisissituatie ontstaat, bijvoorbeeld in tijden van ziekte, kan het gebed weer een belangrijke rol gaan spelen.

- Is dit iets wat u herkent in uw eigen leven, of in dat van anderen?

- Als u de antwoorden op beide voorgaande vragen nog eens herneemt, welke invloed hebben zij dan op het bevrijdingspastoraat in de gemeente, en met name op het gebed om bevrijding?
- Lees met elkaar de tekst 'Wij verwachten... tot ... veel kleiner' op pag. 31. Geef uw reactie.

Ter afronding

In de handreiking wordt beschreven hoe een studiegroep 'kerk en psychiatrie' werd opgestart, met als doel na te denken over 'de betekenis van de kerk als gemeenschap voor mensen met een eigenheid die hen veelal in een minderheidssituatie plaatst'. Hierbij kan ook gedacht worden aan '(...) mensen die (langdurig) te maken hebben (gehad) met de geestelijke gezondheidszorg'.

- Als u het gesprek wat zojuist is gevoerd nog eens samenvattend herneemt, wat zou u dan antwoorden op de vraag: Wat is de huidige betekenis van uw eigen gemeente voor mensen uit deze doelgroep?
- Zou u naar aanleiding van het gesprek dat u over het onderwerp 'bevrijdingspastoraat' hebt gevoerd hierin dingen willen veranderen? Waarom wel? Waarom niet?

Al in de inleiding van de handreiking merken de auteurs op dat '(...) ook in gemeenten waar een doordenking plaatsvindt, de bezinning (...) nogal eens in een la komt te liggen'.

- Als het antwoord op de voorgaande vraag 'ja' is, probeer dan met elkaar enkele concrete stappen te bedenken waardoor veranderingen in uw gemeente ook werkelijk plaats kunnen gaan vinden en 'de la leeg blijft'.

Annemarie Roding, predikant binnen de Protestantse Kerk en geestelijk verzorger bij Careyn